

Asia: VN/17575/2021-OKM-72

Luonnos hallituksen esitykseksi SORA-säännösten muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Näkemyksenne esitykseen sisältyvistä ehdotuksista

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry pitää esitystä kannatettavana. Esitys vastaa nykyisen sääntelyn soveltamisessa tunnistettuihin epäselvyyksiin. Esitetyt muutokset selkeyttävät ja täydentävät voimassa olevaa sääntelyä sekä parantavat opiskelijoiden oikeusturvaa, asiakas- ja potilasturvallisuutta sekä oppilaitosten turvallisuutta.

Esitetyt täsmennykset opiskeluoikeuden peruttamiseen ja palauttamiseen sekä tiedonsaantioikeuteen ja tietojenantovelvoitteeseen liittyen ovat kannatettavia. Ne lisäävät yhtenäisiä menettelytapoja ja tulkintoja eri koulutusasteilla ja parantavat opiskelijoiden yhdenmukaista ja tasa-arvoista kohtelua.

SAK pitää esityksen keskeisenä parannuksena sitä, että ehdotuksessa nostetaan uusina asiakas- ja potilasryhminä mukaan iäkkäät ja vammaiset henkilöt. Opiskeluoikeuden rikosperusteisen peruuttamisen edellytyksiä laajennettaisiin koskemaan myös tilanteita, joissa koulutukseen sisältyy olennaisesti iäkkäiden tai vammaisten henkilöiden parissa työskentelyä. Muutos on tervetullut parannus potilas- ja asiakasturvallisuuteen.

SAK kannattaa esitystä ulottaa SORA-tutkintojen tutkinnon osat aina SORA-lainsäädännön piiriin. On perusteltua, että SORA-tutkintojen tutkinnon osat ovat kaikissa tapauksissa SORA-lainsäädännön piirissä, myös silloin, kun opiskelija tulee suorittamaan SORA-tutkinnon osaa johonkin muuhun kuin varsinaiseen SORA-tutkintoon tutkinnon osana.

Kommentit ehdotusten vaikutuksista

SAK katsoo, että kokonaisuutena esitys tuo oikeansuuntaisia parannuksia ja täsmennyksiä SORA-lainsäädäntöön. Niiden myötä SORA-lainsäädännöllä pystytään puuttumaan myös niihin tilanteisiin, joissa on ratkaistava opiskelijan opintoihin soveltumattomuutta. Esitettyjen muutosten myötä SORA-lainsäädäntö vastaa entistä paremmin tarkoitustaan.

SAK pitää tiedonantovelvollisuuteen esitettyjä rajoituksia oikeansuuntaisina. Opiskelijan oikeusturvan kannalta on perusteltua, että opiskeluoikeuden peruuttamiseen liittyvä tarkastelu rajataan ajallisesti. Opiskelijan oikeusturvan näkökulmasta SAK pitää perusteltua, että SORA-prosessin vireilläolon aikana mahdollistetaan opiskelijan opintojen edistämisen muilta osin kuin käytännön tehtävien osalta.

SAK tuo kuitenkin esiin, että SORA-säännösten piirissä ollaan tekemisissä alaikäisten ja erittäin haavoittuvassa asemassa olevien asiakas- ja potilasryhmien kanssa sekä yleiseen turvallisuuteen liittyvissä ammateissa. Siksi SORA-prosessissa tulee varata mahdollisuus tarkastella erikseen perustelluista ja raskauttavista syistä vanhenemisaikoja, tiedonsaantioikeutta ja tietojenantovelvoitetta tarvittaessa laajemmin myös ajallisesti.

Opiskelijalla olisi oikeus saada opiskeluoikeuden peruuttamisen jälkeen ammatillisen koulutuksen järjestäjältä ja korkeakoululta ns. jälkiohjausta muuhun koulutukseen tai muiden tarkoituksenmukaisten palveluiden piiriin hakeutumisessa. Opiskelijan siirtäminen korkeakoulussa toiseen koulutukseen olisi jatkossa mahdollista vain opiskeluoikeuden peruuttamispäätöksen yhteydessä, ja opiskelijoille säädettäisiin oikeus jälkiohjaukseen opiskeluoikeuden peruuttamisen jälkeen.

SAK pitää tärkeänä opiskelijan oikeutta tukeen ja ohjaukseen opiskeluoikeuden peruuttamisen jälkeen. Samalla SAK muistuttaa esityksen vaikutuksista opetus- ja ohjaushenkilöstön tehtävien lisääntymiseen. Tähän on jatkossa varattava riittävät resurssit.

Mitä näkemyksiä teillä on ammatillisen koulutuksen ja korkeakoulujen yhteisestä SORA-oppaasta?

SAK pitää SORA-oppaan kehittämistä kannatettavana ja tarpeellisena. Yhteinen opas tukee sääntelyn yhdenmukaista soveltamista eri koulutusasteilla ja vähentää tulkintaeroja erityisesti siirtymätilanteissa ja yhteistyössä toimivien organisaatioiden välillä. Yhtenevät valtakunnalliset ohjeet vahvistavat hakijoiden oikeusturvaa ja tasapuolista kohtelua.

Muut huomiot esitysluonnoksesta

-

Jaakkola Heini
Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry